

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atque Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

12 Qui Accusare non possunt ob delictum, vel eius suspicionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

Item, non dubio, de capt. & postlim. reuersi. Sunt & alia, quae ius singulari hoc a principibus adeptae sunt, ut olim quae erant iuris Italici. L. ancep. pen. Et si de cons. in P. Et proinde ciuitates iis omnibus modis habent notionem & iudicium caussarum hodie criminalium, conferuata principalibus iudicibus, qui regiam potestatem maiorem referunt, prouocationis discutunt. Atque ideo solet municipia, dum nouus rex diadema sumit, ab eodem petere iurium & priuilegiorum confirmationem: & princeps, qui pactis & promissis etiam iuregentium vincitur, l. digna vox, C. de legib. glo. in l. 2. de proc. Impe. offer. intactas relinquit approbatas ex priuilegiis & consuetudinibus iurisdictiones. Et certe, ut me ab hac quaestione breuiter expediam, tota iurisdictionum criminalium & civilium caussarum distinctio, & magistratuum, ab ordine & distributione, quam principes constituerunt, & a receptis consuetudinibus pender: ut ad horum probationes recurrendum censueam, & quo iure utantur municipes. Quo fit, ut nec hic superflue terere uelim otium in explicandis iudicibus, qui de criminibus cognoscant, cognouerint uel aliquando: toties enim mutata est forma iudicandi, quoties & rerum publicarum administrandarum formula: & quoties principibus placuit, & necessitati rerum uisum est conducere.

De subscriptione libelli accusationis.

CAP. II.

- 1 Subscriptio libelli, uel aliarum scripturarum, ratum magis facit ante scripturam.
2 Subscribere accusationi non possunt, qui nequeunt accusare. Accusatoris manus probare illata crimina. eod.

Libellus accusationis habet personarum, delicti, temporis, & loci expressionem pro formula. Quantum autem haec adferat opis in considerandis criminibus, in principio tractationis de criminibus iam docuimus: ut tantum de subcripte, quaedam mone- re necessarium ducaim. Itaque subcriptio libelli habet expressam quandam approbationem eorum, quae scripta sunt. leg. si quis ex argentariis, §. 1. de eden. §. 1. de emt. apud Iustit. §. sed & si quis aut mutis instrumentum, de instr. fide & caute. Sicut quando dominus ferui chirographo se subcriptis, tenetur actione quod iussu. l. 1. §. sed est ferui, quod iussu. in P. Et si quis alienationem rei suae ab alio factam subcripterit sua manu, uideatur approbare, & suo iuri reuocata, l. si de infor. §. pater. de pignor. Et tunc subcribere, sub- signare, idem sentire, ratum habere, confirmare, ut & Budaeus do- cet, in l. minor, de minor. in annota. prior.

Quibus t accusare interdicitur, nec libello accusationis sub- scribere conceditur. Ita Cicero, de Diuination. cum de Gabinii accusatione quaereretur, pronuntiatum est, ut quae sit Q. Caecili- noe subsistendi quidem facultas concessa esset. Per accusatorum libelli subscriptionem subcribens se obligare creditur, ad proba- da illata crimina, uel iuris, Demosthen. aduersus Midiam, τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὸν τοῖστον ἀποκρίων ἐξελθῆναι ὑπόμνησιν, ὅτι ἐστὶν ἡμεῖς παρὰ τὸν νόμον. Existimo enim, inquit Demosthenes, tantum esse accusa- toris, ut crimen probet: rei, ut etiam deprecetur. Et rursus alibi. I- dem in app. ἀπὸς ἐυβουλίῃς, contra Eubulidem, in princ. Cum nemi- si liceat, etiam si obnoxium quoque constituerit, per ea nocere cui- quam, quae se audisse dicit: qui conuenit eis uos habere fidem, qui nullo suo periculo nos criminatur?

Qui accusare non possunt ob delictum, uel eius suspicionem. CAP. 12.

- 1 Accusandi edictum prohibitorium est.
2 Accusare procuratores regii regulariter possunt, & quando alii.
3 Accusator increpata uita esse debet. Et 4.
4 Accusare qui prohibeantur ob delictum, & ob quod delictum.
5 Infamia iuris & facti reicit ab accusatione. Index uir bonus. eod. Existimatio quid. eod.
6 Calumnia suspicio reicit accusatorem.
7 Infamia facti num reicit accusatorem, est in arbitrio iudicis.
8 Absolutus de crimine num ob id, si accuset, reici possit.
9 Inimici ob calumnia suspicionem arcentur ab accusando.
10 Socii criminum ab accusatione remouentur.
11 Accusatio morturi non oner at alium sine alio iudicis. Morum iustus censor non est, quos ipse approbauit. eod.
12 Pauperes quare reiciantur ab accusando, & qui sint illi qui re- iiciantur.

- 13 Paupertatis definitio ad iudicis arbitrium pertinet.
14 Accusans duos, tertium non potest accusare.

Prohibitorium t est edictum, de non accusando: ideo quibus non interdicitur, censetur permissum. Mar. in l. qui accusare, §. de accusa. in P. Sicut in similibus receptum. L. cum prator, de iud. P. l. nec non, §. quod eis, ex quibus caus. maio. in P. cap. prohibetur, 2. q. 1. Prohibetur autem accusare ob delictum proprium, ob sexum, ob aetatem, d. l. qui accusare, §. d. cano. prohibetur. & ratione aliarum caussarum, quae inter explicandum apparebunt. Et t quanquam supra in delatione ad mouerimus, procuratorem regium, rationalem, seu duumuiros, uel triumuiros regio esse hodie legitimos accusatores: tamen constat iis iungi alios accusato- res, qui priuati dicuntur, ut persequantur quantum sua interlit ciuili- liter, qui instruant accusationem regiam & deferunt. Et ideo, quae placuerint antiquis, de probando accusatore dicam. Magnum t opus, de uita alterius & famae integritate perperam, & cum irreparabili iactura disputare. Et proinde in personis accusantium multa perquiri debent, antequam ad id munus institutum audiantur. Querendamque in primis in iudicio, cuius conuersationis & fidei is sit, qui accusat. Nam quotum uita culpabilis est, & quotum fides & libertas nescitur, accusare maiores natu leges non sinunt. c. quom admodum, 2. q. 7.

Prohibentur t propter proprium delictum infames, qui tur- pem exercent quaestum, l. qui accusare, §. de accusa. in P. publico iudicio damnati, qui nec suam nec suorum prosequuntur iniuriam, l. qui in iudicio, 4. eod. uiles personae, qui iudicium artem uel lenocinium exercentur, uel in arena depugnant, ca. prohiben- tur, 2. q. 1. concubinae publici, conspirantesque in reum, ca. cum dilectus filius, de accusat. Et ut in summa dixerim cum Cicero, §. acti in Verrem. Omnes, qui alterum nullis impulsu iniuriis, nulla priuati lesi iniuria, nullo premio adducti in iudicium reipub. causa uocant, prouidere debent, non solum quid oneris in presentia tol- lant, sed etiam quantum in omnem uitam negotii suscipere conuen- tur: legem enim sibi inducunt innocentia, uirtutis uelque omnium, qui ab altero uita rationem respiciunt: atque eo magis, si id, ut antea dixi, faciunt, nullare commoti alia, nisi utilitate communi. Nam qui sibi hoc sumit, ut corrigat mores aliorum, & peccata reprehendat, quis huic ignoscat, si qua in re ipse a religione officii declinauerit? Sc. De- mosthenes quoque, i. contra Aristogitio. Quis alios, inquit, accusa- re uidebit, cum oportet integre fame esse, ne reus elaboratur, cum nihil auctoritatis ad accusationem actor adfert. Lycurg. apud Athenienses cum ob eximiam uita uirtutem, uixima inter eos, qui rempubl. administrabant, dignitate praecelleret, delinquentium erat accu- sator, acerrimus in dicendo, ut refert Gemisthins, lib. 2. rer. Gre- cor. Carere debet, Cicero in Sallustium. omni uisio, qui paratus est in alium dicere: is demum non maledicit, qui non potest malum ab altero audire. Et multa esse oportet in eo, qui alterum accusat, pri- mum integritatem, & innocentiam, Sc. a. iud Cicero. i. in Verrem, πειροσμοῦ φιλανθρωπίας, ὁ τῶν αἰσθητῶν μὴ πειθεῖν ἀλλ’ ἰσχυρῶς, inquit De- mosthenes, 12. proaemio, id est, Obseruare tentabo, ne, quod in aliis reprehendo, ipse patiar uel committam, similis & can. qui crimen, 6. q. 1. Consentit huic responsum, quod Deus accusantibus adu- lteram dedit: Qui uestrum sine peccato est, primus in eam iacent lapide- dem. D. Ioan. Euang. c. 8. ca. qui sine peccato, can. postulasti, ca. sacer- dos, 9. 7. Alioquin obliuio merito potest Horatiana illud, Sary. 3. lib. 1. Sary. uide Ioan. Andr. in c. 1. de accusat.

Cum tua peruidens oculo mala lippus inunctis, Cur in amicorum uisus tam cernis acutum, Quam aut aquila, aut serpens Epidaurium?

Cuius itaque grauata est opinio, potissimum periurio, uel alio citissime confesso, is a caussarum criminalium testimonio & ac- culatione repellitur, c. testimonium, de test. l. criminis, qui accusar. poss. C. l. popularis, de popul. act. in P. ut reliqui infames, can. infames, 6. q. 1. ubi qui dicant infam. uide.

Infamia t etenim non solum iuris atet accusantem: ea enim preculdubio omnium consensu reicit: sed etiam & facti, quam et si aliqua ratiuncula excusetur: tamen inter bonos, & graues minuit bonam opinionem. l. 2. de obs. q. a. lib. & liber. pat. pres. lib. 37. P. tit. 15. l. ea qua pater, C. ex quib. caus. infam. irrog. Et mi- hi persuadeo, inter bonos & graues annumerari iudices, qui uiri boni gerant officium. l. cetero, sum. erciscun. P. Et infamis dicitur, cuius opinio laesa & imminuta est inter bonos & graues. c. inquisi- tionis, §. fin. de accusatio. Existimatio quippe, est itatus dignitatis nostrae legibus & moribus comprobatus, qui ex delicto nostro,

6 auctoritate legum vel iniuratur vel consumitur. *l. cognitionum, §. existimatio, de var. & extr. cogn. P. §. Quinimo* ¶ & propter suspitionem quandam calumnie repelli posse accusatorem placuit, *l. alii propter suspitionem, de accusa. in P. can. accusatio quoque, 2. q. 7. etiam ante condemnationem calumnie, calumniator infamis non fit. Lathleas, §. calumniator, de iis, qui not. infam. in P.* Nec ignoto tamen Battolum, *in l. qui accusare, num. 7. de accusat.* Baldum & Lmolam, *in l. is qui reus, eod. tit.* hanc infamiam solam facti non esse sufficientem ad repulsum accusatoris dixisse: eo quod delictum non reiciat, nisi condemnatum *l. qui accusare, eod.*

7 ¶ Verum ¶ hoc quidem intelligo, quando iudex eam ignorat, vel ut iudex ideo non reprehendatur, si ita notatum infamia facti solum admiserit. Ceterum, nū reiciatur, in arbitrio esse iudicis, *e. inquisitionis, §. fin. de accusat.* & factus facturum, si reiciat huiusmodi infamia notatum, quam si admittat, existimo, etsi de eo crimine is damnatus non sit. Idque mihi æquius videtur, cum iudicia sine suspitione fieri debeant, *l. apertissimi, C. de iudic. c. suspitionis, de offic. deleg. lib. 1. Decreta. tit. 2. q. 8.* & suspicio rationalis dicatur, quæ si probata esset talis, legitima haberetur. *ca. cum speciali, de appell. & cap. ut debitus honor, eod.* Accedit quod testis, & plus quam testis accusator est. Et proinde, saltem ut in teste, admittere debemus, iudicē inquirere debere, num sit inhonestus vel inculpatus vitæ: nam & testem infamia vitæ sola repellit, etsi accusatus vel damnatus eam ob causam non sit. *l. 3. testium, §. pen. de testibus in P.* cum & eadem fere in accusationibus, ac in testibus exigamus, *gl. fin. §. ibi Bart. in l. qui iudicio, de accusat.*

8 ¶ Non ¶ eotamen iusticias absolutum a crimine, ideo solum, quod suspicio criminis sit, reiciendum, sententia absolutiois rite & legitimo ordine prolata, quæ trāsit in rem iudicatam: aliter enim contra iuris regulas. *l. licet, §. pen. man. caupo, stabul. in P. ca. de iisdem, de accusat. l. Senatus censuit, P. eod. de eodem crimine esset bis iudicare.* Nisi forsitan quis suas vel suorum prosequatur iniurias, quo casu via exceptionis potest quis crimen obicere iudicatum, *l. si cui crimen, §. 1. de accusat. in P.* aliter non licet, quia absolutio rei iudicatæ, pro veritate habetur. *l. ingenuum, de statu homi. lros iudicata, de regul. iur.* Quod si de crimine quis semel damnatus sit, & poenam subierit, certe de eodem crimine repeti, *l. sanctio legum, de poen. in P.* non potest accusatio, nec poena sumi iterum: cum is in pristinum rediisse dicatur statim. *l. pen. C. eod.* Verum remanet postea suspicio committendi facile similis criminis, vnde repellitur huiusmodi. *l. si cui crimen, §. iisdem criminibus, de accusa. d. l. alii, eod.* Nec M. Fidoctus Senator a M. Antonio alia de causa, ut ait Plinius, *lib. 7. cap. 11.* proscriptus est, quæ quod a L. Sylla alias fuisset proscriptus.

9 ¶ Quemadmodum ¶ probatum est propter calumnie suspitionem, inimicos ab accusatione arceri, *ca. quod suspecti, cano. ea nomina, ca. omnes, ca. accusatoribus, 3. q. 5.* in dubiis enim benigniorem sequi oportet viam, *l. interpretatione legum, de poen. P.* & satius ab initio præcauere, quam post vulneratam causam remedium querere. *l. in quib. causis in integr. restit. non est neces. C. l. 1. quan. lic. sine iud. se vindic.* Intelligimus nihilominus suspitionem non leuis præsumtionis, sed argumentis probata: iuris & de iure: veluti qui aliquid commisit, in eodem genere mali suspectus, & ideo repellendus dicitur. *ut in l. 3. §. item erit querendum, vers. si autem, & §. si curator de sus. iuro. in P.* Sicuti & temel bonus in eodem genere boni, talis semper præsumitur. *l. non omnes, §. a barbaris, de re milit. in P. l. si filium, C. de liber. caus.*

10 ¶ Prohibentur ¶ eadem queque ratione, ut suspecti criminum, socii accusare socios. *l. si duo, de dolo, in P. l. si filium, C. de libe. caus.* ne quis inquit lex, *l. fin. C. de accusat.* sibi blādiatur obiectu cuiuslibet criminis, de se in questione confessus, veniam sperans propter flagitia adiuncti: vel ne propter communionem criminis, personæ superioris optet confortium: aut ne in ipsa supremorum suorum sorte, inimici supplicio velis saluari, aut eripi se posse confidat studio, vel priuilegio nominati.

11 ¶ Nec ¶ creditur eius accusationi, qui moriturus crimen in alium contorquet: nisi & ipsum aliis fulciatur probationibus. *l. si quis grani, §. si quis moriens, ad S. C. Syll.* Quamuis & aliz accedant in horum reprobatione causæ, utpote, quod paticeps sceleris non sit iustus reprehensor morum, quos ipse approbauit. *l. in arnam, C. de inoff. testam.* Et sociorum criminis pro sociis non admittatur testimonium, *l. quoniam, C. de test.* quia inde consequi possunt vitiatem: culpam in alium transferendo, ut ipsi liberentur. Et sic in propria causa dicerent testimonium, quod prohibitum est. *l. omnibus, eo l. nullus, eod. in P. ca. si testes omnibus, 4. q. 3. c. nullus,*

in l. §. 2. q. 4. 4. Propria causa dicitur, ex qua quis emolumentum vel damnum consequi potest. *l. 1. §. in propria, quan. appellan. fir.* Excipio tamen casus, in quibus receptum ob immanitatem criminum torqueri reos in caput sociorum: veluti si de latronibus, de rege agatur, *l. diuus Adrianus, de custod. reor.* potissimum Iustiticiis, *l. provinciarum, de feriis, C. de falla moneta, l. 1. C. de fals. monet. de maleficis, l. fin. C. de mathem.* de criminibus seruatorum, *l. fin. ad exhib. in P.* & similia. ¶ Suspicio ¶ etiam corruptionis reicitur pauperes in iure ab accusatione, *l. nonnulli, de accus. in P. can. prohibentur, 2. q. 1.* si non habeat 50 aureos in bonis, vel centum, §. sed nostra, de success. libertis. Cogit enim paupertas ad illicita & immania, ut etiam audeat ideo patere vendere proprium filium. *l. 2. de patr. qui fil. dist. Et Horarius, lib. 3. Oda.*

Magnum pauperis opprobrium, iubet Quindus & facere & pati, Viruntiq. viam deseru ardua.
Et Martial, *lib. 11.*

--- O quantum cogit egestas!
¶ Verum ¶ hodie cum probitas hominū non ex pecuniis pendat, si ea & fides in paupere eluceant, bonus iudex non ideo contemnet accusationem: sic enim & iura distinguunt. *l. nec ei, §. 1. de adop. P. §. fin. de sus. tutor.* Eritque in arbitrio iudicis, de fidei quietate patrimonii pro paupertate conuincenda. *gl. fin. in auth. præterea, C. unde vir & vxor. per leg. tam demeritis, C. de episc. audien.* ¶ Huc ¶ pertinet suspicio illa turpis lucri captandi in eo, qui cum ditos accusauerit, adhuc tertium accusare desiderat: ideo repulsum ab accusatione, *l. hos accusare, §. lege Julia, de accusa. in P. l. cum rationibus, C. eod.* nisi suam vel suorum prosequatur iniuriam. *l. ibi tamen, de accusa. in P.*

De prohibitione accusandi ob Sexum.

CAP. 13.

- 1 *Mulier quare non potest accusare regulariter, nisi suam vel suorum prosequatur iniuriam, §. 4.*
- 2 *Mulier aut odit, aut amat, non datur medium.*
- 3 *Varia est. Non indicat: nec postulat. eod.*
- 4 *Caia Afrania caussidica impudica.*
- 5 *Senaculum mulierum inductum, postea sublatum.*
- 6 *Falsas tabulas cur mulieres accusare possint testamenti.*
- 7 *Mulieres de amona quare accusant.*
- 8 *Mulier in certis criminibus potest denunciare: non accusare.*
- 9 *Malefantis crimen quomodo mulieres obicere possunt.*
- 10 *Suspectum iustorem quando mulier, & qua accusare possit.*
- 11 *Sexus distinctio in quibus facienda.*
- 12 *Adulterum quomodo obicitur marito vxor.*

Mulieres, ¶ que nec suam, nec suorum prosequuntur iniuriam, ab accusandi officio arcentur. *l. 1. §. 2. l. qui accusare, l. si de accus. in P. l. de crimine, C. qui accus. non poss. l. Senatus consulte, eo. tit. ca. de crimine, 15. q. 3.* Siquidem iure reiciuntur ab accusatione, qui affectione aliqua amicitiz, vel odii laborant. *ca. repelluntur, de accus. c. canonica, cap. quia suspecti. c. omnes, 3. q. 5.* Nec accusatio vnquam, ut ait Philo Iudæus, *lib. in Flaccum,* tam est molesta, quam cum ex professo inimicis committitur: imminet enim tunc periculum calumniæ, qui reicit accusatorem. *l. alii propter, de accusa.* Ceterum mulier aut amat aut odit, nihil datur tertium, ut ait Mimercus. Et modus mulieris nullus est, teste Plauto *in Penulo.* Extrema tantum sequitur, eaque percipide, ut neque ob ea liberis propriis parcat, ut tragici nos monent exemplo Medæ, ut Libanius, *in declamatione Medæ,* & aliarum, & Iustinianus quoque, *l. lex qua iustores, C. de administ. iuro.* & a nimio amore facile in odium implacabile & calumnias transeunt, ut illa Putipharis principis eunuchorum Pharaonis facti docuit, *Genes. ca. 39.* quæ contenta merito a Iosepho, in eum sæuissimam calumniam meditata est.

¶ Dehinc ¶ accusatorem fixum verumque semper esse oportet, ut scribit Cicero *1. in Verrem,* nec variantem vel desistentem ab instituta accusatione, *l. 1. §. 1. & §. accusatorem, ad S. C. Turpil.* ut ab is existit testimonium, quorum fides non vacillat. *l. 3. de testib. in P.* Porro mulierum natura varia, & mutabilis. *ca. forum, de verb. sign.* Et Diuus Ambrosius mulierem a mollitie, & mentis mutabilitate dictam arbitratur: sicuti virum a virtute. *ca. quod proposuisti, 3. 2. question. 7.* Diocletianus & Maximianus quoque vocant voluntates mulierum momentaneas, *in leg. filia in orbicare, C. de inoffic. testam.* Ideo & hoc præcipitum inconsiderate